

“Ik weet hoe het is...”

Ik weet hoe het is om als enige met een krampachtig dichte mond op een (groeps)foto te staan. Ik weet hoe het is om met open mond in een tandartsstoel te liggen en te horen hoe een tandarts hoofdschuddend het werk van een ander afkraakt, terwijl jij toch in de loop der jaren een bedrag ter waarde van een middenklasse auto in je gebit hebt geïnvesteerd (oké, een tweedehands). Ik weet hoe het is een offerte te krijgen voor groot onderhoud en je te realiseren: dat gaat niet lukken. Ik weet hoe het is om je hondsberoerd te voelen door ontstekingen in je mond en te horen te krijgen dat het je eigen schuld is.

In mijn jeugd kwamen er op het schoolplein twee bussen: een voor de schoolreisjes (leuk!) en een van schooltandarts (niet leuk). Meedogenloos werd er in alfabetische volgorde zonder verdoving en zonder overleg of uitleg driftig cariës bestreden. Ik vermoed dat de verleende zorg gratis was en dat men op grond daarvan vond dat je niet vriendelijk tegen die schoolkinderen hoefde te zijn. Bijna iedereen had gaatjes; we snoepten te veel en hadden nog nooit gehoord van flossen en ragen, en in tandpasta zat geen fluoride. Zo begon voor velen een geschiedenis van pijn, infectie, kosten, vernedering en schaamte. Daarom ben ik bij mijn eigen kinderen buitensporig streng geweest als het om hun gebit ging. En daarom vind ik de toegankelijkheid (beschikbaarheid en betaalbaarheid) van noodzakelijke tandheelkundige zorg eigenlijk een bewijs van beschaving van een samenleving. Maar deze visie is omstreden.

De mondzorg voor volwassenen is grotendeels in het aanvullende pakket geregeld dat doorgaans bestaat uit 3 menu's: karig, tussenin en uitgebreid. Voor sommigen is een aanvullende verzekering sowieso al te duur. En voor velen zal de premie voor een uitgebreid pakket geen haalbare kaart zijn. Terwijl velen van dezelfde generatie als ik geen goed onderhouden gebit hebben. Voor de kapitaalcrachtigen is het geen probleem, maar over hen gaat mijn bezorgdheid niet. Het gaat mij vooral om gezondheid. Het belang van een gezond gebit voor je algehele gezondheid is belangrijk. Goede mondzorg is dus ook een investering in de volksgezondheid. Ik snap niet dat daar niet meer aandacht voor is bij het publiek. Het lijkt soms alsof het enkel om het esthetische (*Hollywood smiles!*) gaat en niet om de infecties enzovoorts. Misschien omdat de huidige jongeren dankzij de preventie en de investering in hun tandheelkundige zorg, zoveel betere gebitten hebben dat zij zich op de 'mooimaakmarkt' focussen. Echter, patiënten die geen

kronen en bruggen kunnen betalen moeten op een gegeven moment kiezen en besluiten dan maar een (gedeeltelijke) gebitsprothese te nemen (dat mag je dan wel weer om de 5 jaar vernieuwen, zo, wat een troost!).

Noodzakelijke mondzorg (misschien moeten en kunnen we wel een robbertje vechten over wat daar dan precies onder valt) dient voor iedereen toegankelijk te zijn.

Mensen moeten niet uit armoede veroordeeld zijn tot een gebitsprothese. Of op de weg daar naartoe lijden aan allerlei infecties. Mensen, ook ouderen, aan wie esthetisch weinig tandheelkundige eer te behalen valt, moeten wel goede zorg hebben. Tandartsen zouden

als professie het vertrouwen in de professie kunnen versterken door zich toetsbaar en transparant op te stellen en zich niet te verlagen tot wederzijdse boutades over 'geldwolven' en 'amateurs'. Hun werk is daar te belangrijk voor.

Persoonlijk zou ik het ook erg op prijs stellen als tandartsen vriendelijk zouden zijn voor mensen die ooit niet goed voor hun gebit hebben gezorgd; met de kennis van nu hen verwijten maken onder het motto van 'eigen verantwoordelijkheid' is niet fair. Een slecht gebit is niet equivalent aan een slecht mens. De straf van een rotgebite is beslist al erg genoeg. Enfin, ik hou verder mijn mond. Ik moet wel.

prof. dr. Inez de Beaufort,
hoogleraar gezondheidsethiek
(Erasmus MC Rotterdam)

"Aanvullend pakket
 bestaat uit 3 menu's: karig,
 tussenin en uitgebreid"